

Sít' recyklačních obcí a měst

RNDr. Tomáš Přikryl, Hnutí DUHA

**IV. Setkání starostů a místostarostů
Pardubického kraje**

**Litomyšl
27. 11. 2008**

Hnutí DUHA

Současná situace

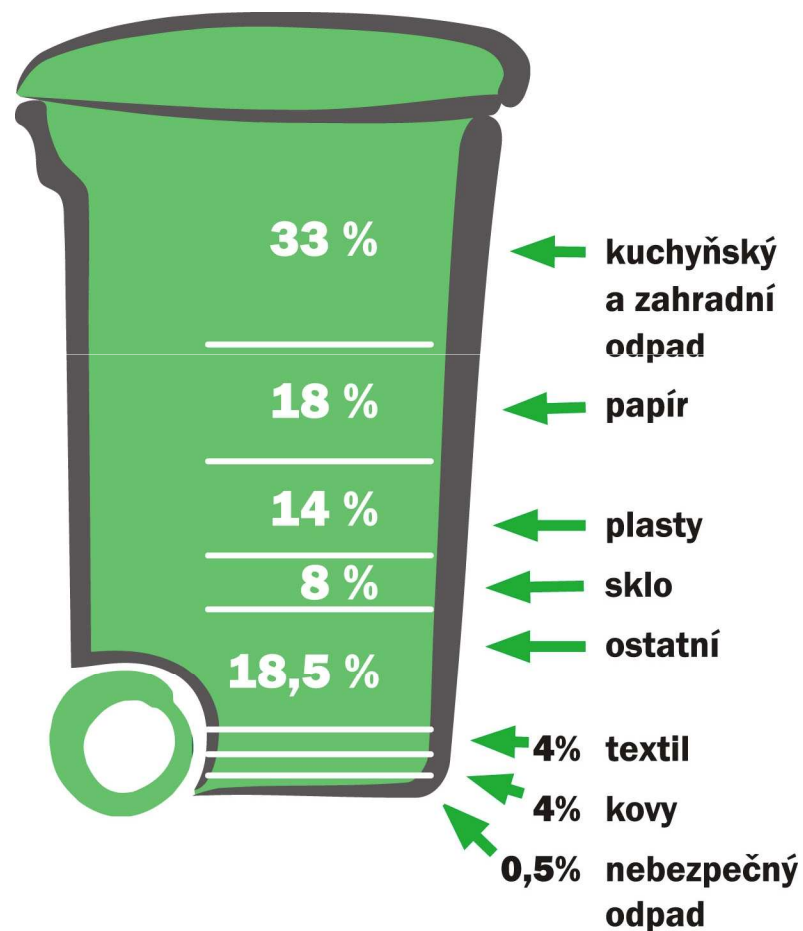
- Česká republika recykluje nebo kompostuje 20 % komunálních odpadů
- Rakousko, Německo 50 %
- Belgické Vlámsko dokonce přes 70 %

Hnutí DUHA

Až 80 % komunálních odpadů je recyklovatelných

**Recykluje se
pouhých 20 %**

Hnutí DUHA

Výsledek ...

Hnutí DUHA

Příčiny tohoto stavu

- **Slabá podpora recyklace, kterou stát poskytuje městům a obcím.**
- **Obce musí vést kompletní agendu a přitom mají omezené pravomoci i finanční prostředky.**
- **Obce nesou stejnou zodpovědnost jako producenti odpadů**

Nabídka Hnutí DUHA obcím

- **Zapojit se do sítě měst a obcí směřujících k recyklační společnosti a získávat informace**
- **Stát se aktivním členem sítě a spolupracovat s Hnutím DUHA na zavádění progresivních opatření**

Hnutí DUHA

... výsledek...

Produkce směsného
odpadu.....
klesla o 84 % a došlo
ke zvýšení tříděného
sběru (papíru o 110 %,
plastů o 94 %, kovů o
20 %).

Hnutí DUHA

Důvod ...

- ... příklady dobré praxe motivují i další obce k naplňování recyklačních cílů

Hnutí DUHA

Zapojením do sítě získáte

- **Vzorové texty do zpravodajů**
- **Konzultace vyhlášek, osvětových programů a projektů v obcích a městech**

Letáky,

Základní pravidla kompostování

1. Kompostér umístíte tak, aby byl pohodlně dostupný za každého počasí.
2. Měl by být v polostínu, nejlépe zakrytý malou stříškou.
3. Zajistíme kontakt kompostu s půdou pod ním, aby k němu měly přístup půdní organismy.
4. Hrubý materiál nadrtíme.
5. Do spodní vrstvy kompostu i do vyšších vrstev ukládáme mezi hutný také hrubší a vzdušný materiál. (větvičky, sláma, suché rostliny aj.)
6. Materiál ke kompostování dobře promícháme: vlhký se suchým, porézní s hutným, dusikátý (např. čerstvá tráva, zvířecí trus) s uhlíkatým (např. sláma, kůra, piliny, nadroené větve).
7. Pro rychlejší a kvalitnější kompostování přidáváme zralý kompost nebo zeminu (zvláště převažuje-li jeden materiál – například tráva).
8. Pravidelně kontrolujeme správnou vlhkost kompostu (kompost by neměl být promáčený ani se drobit).
9. Kompost vždy po jednom až dvou měsících přeházíme a promícháme.

Hnutí DUHA

Problémy, na které můžete narazit

Zápach. Pokud kompost zapáchá, je nutné jej přeházet – provzdušnit. Zápach může také vznikat při kompostování mokrého materiálu, který neumožní přístup vzduchu, třeba čerstvé trávy. Proto jej mícháme se suchým, například pilinami.

Hlodavci. Nemilé návštěvě předejete tím, že na kompost nedáváte vařená jídla a maso. Problémy s potkary ale mohou mít také domy s vestavěnými drtiči odpadů, které pro ně v kanalizaci vytvářejí ideální podmínky. Bioodpad proto raději ukládejte na kompost.

Plevel. Na kompost rozhodně nepatří právě semeníci a oddenkaté plevele (pýr, kozi noha). Ostatní však ano, pokud totiž kompost často překopáváte, vytváří se v něm vysoká teplota, která řadu plevelů zničí.

Odpad se nerozkládá. Pokud dodržujete pravidla, měl by proces probíhat správně. Zralý kompost je tmavý, jemně zrnitý, nezapáchá, ale voní humusem.

Podpořte Hnutí DUHA. Hnutí DUHA prosazuje zákony i další opatření, které snižuje ekologická rizika a znečištění. **Naše práce se neobejde bez pomoci lidí, jako jste Vy.**
Více na www.hnutiduha.cz/podpora
Číslo účtu: 1346492389/0800

Tento informační leták byl finančně podpořen v grantovém řízení MŽP. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.

Finančně podpořeno obcí Dolany u Olomouce.

Hnutí DUHA

Friends of the Earth Czech Republic

A · Bratislavská 31, 602 00 Bno

T · 545 214 431

F · 545 214 429

E · info@hnutiduha.cz

www.hnutiduha.cz

Hnutí DUHA s úspěchem prosazuje ekologická řešení, která zajistí zdravé a čisté prostředí pro život každého z nás. Navrhujeme konkrétní opatření, jež sniží znečištění vzduchu a vody, pomohou omezit množství odpadu, chránit krajinu nebo zbavit potraviny toxických látek. Naše práce zahrnuje jednání s úřady a politiky, návrhy zákonů, kontrolu průmyslových firem, pomoc lidem, rady domácnostem a vzdělávání, výzkum, informování novinářů i spolupráci s občany. Hnutí DUHA působí celostátně, v jednotlivých městech a krajích i na mezinárodní úrovni. Je českým zástupcem Friends of the Earth International, největšího světového sdružení ekologických organizací.

Hnutí DUHA

Kompost u vás doma

Asi třetinu odpadků v každé domácnosti tvoří takzvaný bioodpad: zbytky z kuchyně, posekaná tráva, větve, pytlíky od čaje a podobně. Obvykle končí v popelnici. Ale může posloužit jako výborná surovina na zahrádku či do truhlíku na balkóně. Zřídte si po vzoru tisíců dalších domácností svůj kompostér. Bez zápachu, bez problémů.

Plakáty

Hnutí DUHA

Projekt Přírodě OK je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

NESPALUJTE ODPAD DOMA!

Co při domácím spalování odpadů vzniká?

Vzniká mnoho toxických látek. Tabulka shrnuje, jaké druhy zplodin při nedokonalém domácím spalování odpadů v kamnech mohou vznikat a kdy a čím jsou škodlivé.

Množství škodlivých látek závisí na tom, co spalujete!

Koho pálením odpadů nejvíce poškozíte?

Nejen sami sebe a své děti, ale také své nejbližší okolí. Na jedy ve vzduchu jsou citlivější děti, těhotné ženy, starší osoby a lidé trpící astmatickým či jiným respiračním onemocněním. **Mejme k nim ohled.**

Druh odpadu	Co vzniká	Čím tyto zplodiny škodí
PVC, dřevo z demolic, natýrky, chemicky ošetřené dřevo, dřevotřísky, nápojové kartony	dioxiny, furany a další chlororganické látky	Rakovinotvorné, dlouhodobé působení vede k poškození imunitního systému a nervového systému, změním hormonálního systému (zejména štítná žláza) a reprodukčních funkcí. Dlouhodobě se hromadí v těle.
PVC	fosgen	Vysoké koncentrace: poleptání plic a smrt; nižší koncentrace: nemoci dýchacích cest
Plasty	ftaláty	Poškočují ledviny a játra; způsobují vročené vady. Některé jsou rakovinotvorné.
Polypropylén (PP), polyetylen (PE), PET, pryž (guma)	polycyklické aromatické uhlovodíky (PAH)	Oblázněny hlavně v imavém kouři a sazech. Rakovinotvorné, toxické a mutagení vlastnosti. Dlouhodobě se hromadí v těle.
Dřevotřísky, koberte, tapety	formaldehyd a další aldehydy	Rakovinotvorné a mutagenní účinky, dráždí oči a plic, působí alergie.
Polystyren	styren	Rakovinotvorný, ve vyšších koncentracích poškozuje oči a sliznice. Dlouhodobé působení jeho vlivu ovlivňuje nervový systém a způsobuje bolesti hlavy, únavu, sístost a deprese.
Čalobarevné ležátky a časopisy, nápojové kartony	těžké kovy	Toxické, do různé míry rakovinotvorné. Mohou způsobovat vročené vady.
Pryž (guma)	oxidy siry	Dráždí dýchací cesty. Ve vyšších koncentracích způsobují poškození plic.
Plasty, listí, tráva	oxid uhelnatý	Jedovatý, váže se na krevní hemoglobin.
Umělé textilie (PES, PAN...)	řpavek	Dráždí oči, sliznice nosu, působí nevolností a bolesti hlavy.
	kyanovodík	Škrábání v krku, zarudnutí spojivky, bolesti hlavy a závratě.

Pro ČSOP - RS Iris zpracovalo Hnutí DUHA Olomouc, Dolní náměstí 38, 772 00 Olomouc, Tel.: 585 228 584, olomouc@hnutiduha.cz, www.hnutiduha.cz/olomouc

Zpravodaj sítě obcí a měst

Hnutí DUHA

**Zpravodaj sítě obcí
směřujících k recyklační společnosti**

2/2008

Pytlový sběr – krok správným směrem

V Letohradu ušetří ti, kteří třídí

S Miloslavem Šatrou nejen o odpadech v Písku

V Letohradu ušetří ti, kteří třídí

V roce 2006 zavedlo město Letohrad pytlový sběr plastů a papíru. O rok později přišlo ještě nápojové kartony. Celý systém se řeší čárovými kódy, které lidé nalepí na odevzdané pytle s odpadem, aby je pracovníci svozové firmy mohli snímat čtečkami. Město tak získává podrobné informace o množství a druhích vytríděného odpadu, případně může porovnávat úroveň v místních částech či ulicích. Nestromážděné údaje lze využít také k motivaci slevou z místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využití a odstraňování komunálních odpadů. Při porušení čistoty a základních pravidel naopak tento bonus nemusí být přiznán.

Je drobným domácnostem chodí čárové kódy do schránky v obci se složenkou na uhrazení poplatku. Pokud potřebují nově nebo je ztratili, mohou si je obstarat na finančním odboru městského úřadu.

Přínosy pro město

Třídění odpadů touto metodou je náročnější na čas než svoz kontejnerů, ale co do kvality nemá srovnání. Zajímavý je i pohled na ekonomický přínos pro město. Částka na zavedení systému, včetně drobných programátorských prací a zakoupení čtečky čárového kódu, nepřesáhla 30 tisíc korun. Údaje za minulý rok rovněž potvrzují samoфинанcovatelnost systému – není třeba jej dotovat z městského rozpočtu. Za vytríděný odpad město obdrželo odměnu 450 tisíc korun, náklady na svoz tříděného odpadu činily 340 tisíc a na samolepky a jejich tisk zhruba 9 tisíc. Letohrad dále poskytl slevu na poplatcích ve výši 61 tisíc korun.

Množství směsného komunálního odpadu v současné době stále mírně stoupá, především se jedná o odpady z domácností. Pytlový sběr tříděného odpadu tedy nemůže přinášet meziroční pokles množství odpadu uloženého na skládku, pouze jej brzdí, s jistotou ale přispívá k úsporám na nákladech za dopravu.

Slevu hraďi sezapojení

Ziskává-li město za třídění odpadů nějaké příjmy, snaží se je přerozdělit právě těm, kteří se systému aktivně účastní. Cílem je také dosáhnout plateb nízké, nárok na slevu tedy zanikne při opožděném splacení. V letošním roce došlo ke zvýšení poplatku o dvacet korun na osobu s trvalým pobytem v Letohradu. Ovšem každý, kdo odevzdá alespoň jeden pytel plastu, je od něj oproštěn. V podstatě je to tedy tak, že slevu platí s, kteří se do systému nezapojili. Občané také dostávají

zpětnou vazbu. Na složence najdou informaci o tom, jak třídili v předchozím roce.

Zájem jiných měst a obcí

Poté, co televize Nova a posílá i Prima odvysílaly na přelomu roku 2007 reportáž o třídění odpadů v Letohradu, strhli se velký zájem obcí a měst o podrobnější informace. Z některých, a to i poměrně vzdálených měst, vysílali své zástupce na výzvědy. Zájem o informace projevil i statistický úřad. Letohrad se rád podělí o své zkušenosti. S myšlenkou zavést pytlový sběr s čárovými kódy přišla firma Komunální služby s. r. o. Jablonné nad Orlicí. Město ji poté rozvinulo do bodového systému, zavedlo úlevy na poplatku za bod a také čárové kódy na úřadě.

Více informací:

Ivan Kurtev, Město Letohrad, ivan.kurtev@mu.letohrad.cz

Jan Janoušek, Komunální služby s. r. o., Jablonné nad Orlicí, kos.jad@tsca.cz

www.hnutiduha.cz/obce

Hnutí DUHA

Domů Sít' obcí Přihláška Zapojené obce Pro novináře Přispějte e-Obchod Kontakt

Proč vznikla síť obcí?

Naším záměrem je napomoci obcím, městům a mikroregionům v přebírání zkušeností, řešení a vzorů z úspěšných evropských států. Vytváříme proto neformální informační síť, která bude účastníkům:

- Pomáhat radami a praktickými informacemi zavádět opatření, jež v obci, městě či mikroregionu zajistí snížení produkce odpadů a vysokou míru recyklace. Hnutí DUHA bude proto zajišťovat zkušenosti z obdobných projektů v zahraničí a pomáhat s jejich aplikací v domácích podmínkách.
- Zajistí výměnu informací a zkušeností mezi českými obcemi či městy s podobnými projekty, například čtvrtletním bulletinem nebo každoročním seminářem.

Problémy

- Pálení odpadů v domácnostech
- Nízká míra recyklace
- Černé skládky

Opatření

- Domovní kompostování
- Komunální kompostování
- Pytlový sběr
- Sběrné dvory

„S úspěchem pro-
sazujeme ekologic-
ká řešení, která za-
jistí zdravé a čisté
prostředí pro život
každého z nás.“

Zkušenosti

- Palárikovo jako vzor
- Dotazníkové průzkumy
- Schwálené koncepce
- Realizované exkurze
- Rozbory odpadů
- Zpravodaj pro obce

Rady

- Články do zpravodaje
- Publikace ke stažení
- Letáky pro vás
- Připravíme pro obce
- Možnosti financování
- Napište nám
- Užitečné odkazy

Emailové akce

- Pomozte prosadit lepší recyklaci

Podpořte naši práci

Hnutí DUHA

Aktivním obcím a městům

- **Nabízíme připomínkování zákonů, vyhlášek a nařízení (POH, vyhláška BRKO...)**

Koncepce odpadového hospodářství

- Analytická část
- Návrhová část

Koncepce nakládání s odpady obce Dubicko

6/2008

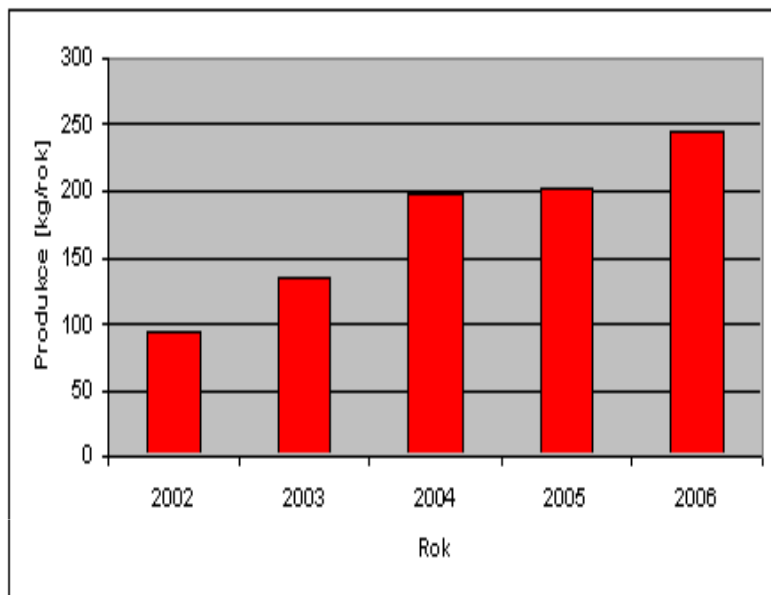

Hnutí DUHA

Připravil:

Hnutí DUHA
Bratislavská 31
602 00 Brno
www.hnutiduha.cz

Graf 1: Vývoj produkce komunálních odpadů

II. Návrhová část

Vyhodnocení souladu odpadového hospodářství s relevantními částmi závazné části POH OK:

POH Olomouckého kraje		Soulad	Poznámka
Oblast OH	Stanovené cíle a opatření		
Opatření k omezení množství odpadů a jejich nebezpečných vlastností	Snižování měře produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu. Maximální využívání odpadů jako náhrady primárních přírodních zdrojů. Minimalizace negativních vlivů na zdraví lidí a životní prostředí při nakládání.	Newyhodnotitelné	Stanovené cíle a opatření jsou příliš obecná a newyhodnotitelné.
Využívání odpadů	Zvýšit materiálové využití komunálních odpadů na 50 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000. Podporování rozvoje trhu s recyklovanými výrobky. Dosažení využití 50 % (75 %) hmotnosti vznikajících stavebních a demoličních odpadů do 2005 (2012).	Částečně NE Částečně	Míra materiálového využití činila v obci 23 % v roce 2006. Pro zvýšení bude nutné umožnit občanům třídění stavebních odpadů a třídění BRKO (větve a zahradní odpady). Bez rozboru složení odpadů není zřejmé zda je pro Dubicko 50 % míra recyklace dosažitelná. Obec nemá zpracovány nástroje na podporu trhu s recyklovanými výrobky. Stavební sut se sice odděleně sbírá avšak společně s popelem, šazemí, smětím, hliněnými a porcelánovými střepy a zeminou. Toto míchání neumožňuje materiálové využívání stavebních a demoličních odpadů. Navrhujeme umožnit občanům ukládat stavební odpady v lokalitě „Tmitá“.
Ukládání odpadů na skládky	Snižování hmotnostního podílu odpadů ukládaných na skládku o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 s výhledem dalšího postupného snižování.	Newyhodnotitelné	Množství skládkovaných odpadů v obci je mnohem nižší než v jiných obcích (skládá se pouhých 176 kg/os/rok). Obec je tedy ve zcela jiné situaci než jiné obce.
Snižování množství biologicky rozložitelných odpadů (BRKO) ukládaných na skládky	Snižování podílu BRKO ukládaných na skládky tak, aby tento podíl činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních, výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového BRKO vzniklého v roce 1995. Zvyšování množství materiálově využívaných druhů odpadů tvořících BRKO vyřazených z komunálního odpadu.	Nelze vyhodnotit Částečně	V obci se BRKO netřídí. Na občany je apelováno, aby BRKO nemíchali se směsným komunálním odpadem. Neexistují však data ke zjištění, nakolik je BRKO součástí SKD. Koncepte navrhuje se problematikou BRKO více zabývat. -/-

Analýzy postojů občanů k OH

Hnutí DUHA

Analýzy složení odpadů

Hnutí DUHA

Příprava žádostí na financování technické části několika komunálních projektů

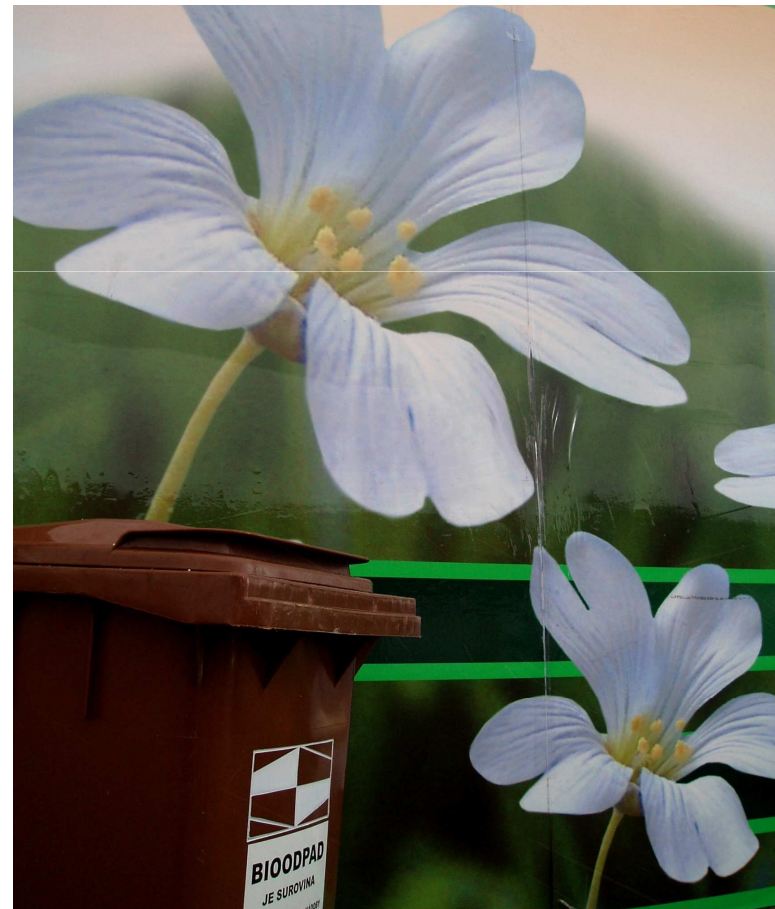
Hnutí DUHA

Cíle aktivně spolupracujících obcí, měst a mikroregionů do roku 2020:

- **Minimalizace množství směsného (nevytríděného) komunálního odpadu na 150 kg/os/rok**
- **Snížení množství nebezpečných odpadů ve směsném komunálním odpadu**
- **Dosažení 50% míry materiálového využití (recyklací a biologickou úpravou) komunálních odpadů**

Příklady inspirují ...

Hnutí DUHA

Děkuji za pozornost.

Kontakt:

Tomáš Přikryl

Hnutí DUHA

tomas.prikryl@hnutiduha.cz

www.hnutiduha.cz/obce

Hnutí DUHA

Kontakt:

Tomáš Přikryl
Hnutí DUHA

tomas.prikryl@hnutiduha.cz

www.hnutiduha.cz/obce

Hnutí DUHA